

MARTIN PETIŠKA

Evropská kniha živých

EVROPSKÁ KNIHA ŽIVÝCH přichází ke čtenářům

Po pronikavém ohlasu
ČESKÉ KNIHY MRTVÝCH
vychází
kniha evropských osudů:
„básnické dějiny Evropy“

Příběhy Evropanů zvou
na pouť od dávné minulosti
i na pouť do daleké budoucnosti...
Vypovídají
o úzkostech, nadějích i láskách...

Nová vlna

Martin Petiška

Evropská kniha živých

(Ticho.)

Hlas shůry:

Je skončen boj. Toť strašná noc.
Již ztratil člověk svoji moc.
(Velké mlčení.)

Hlas Boží:

Já jsem tomu nechtěl.

(Karl Kraus: Poslední dnové lidstva)

Martin Petiška

Evropská kniha živých

Nová vlna

Památce
zapomenutých mrtvých
Památce
zapomínaných živých

Copyright © Martin Petiška, 2023
Copyright © Jiří Kolář (z cyklu Hommage à Eduard Petiška)

ISBN 978-80-88343-73-8

Nikdo

*(800 000 let
před naším letopočtem)
(muž žijící v Atapuerce)*

1

Jsem nepojmenovaný

Jsem nikdo

NIKDO

Evropan

Žil jsem
v nepojmenovaném vesmíru

Na nepojmenované planetě
v nepojmenovaném světadílu

Žil jsem v krasové jeskyni
v době
kdy nebylo pojmenováno světlo
kdy nebyla pojmenována tma

Pojmenovával jsem je

Ne slovy
Poznáním

Žil jsem v době
kdy čas pojmenovával svět
Svět totiž ještě
NEZNAL ČAS
Ještě jej nepojmenovával

Co není pojmenováno, nežije
Jen existuje

Tím
že pojmenováváme svět
tím jak ho pojmenováváme
pojmenováváme
sebe

2

POJMENOVAL JSEM VESMÍR

Pojmenoval ho úžasem

A vesmír vznikl
mým poznáním

Byl jsem vesmír
který si uvědomil sebe

Kdo pojmenovává
tvoří

Co nepojmenujeme
nežije

Člověk je vesmír

Vesmír
který si uvědomil sebe

3

Před osmi sty tisíci lety
jsem vyhlížel z vlhké jeskyně
na křídový měsíc

Na žhavé rty stříbrného úsvitu
Pojmenovávaly světlo

Dokud si člověk nepojmenuje
světlo
(své světlo)
a tmu
(svou tmu)
nestane se člověkem

Pojmenoval jsem světlo
i tmu
ne slovy
Jen užaslým poznáním
Kdo neumí žasnout
nedokáže
poznávat

Poznání
je
vznešená podoba úžasu

4

Po 800 000 letech jsem se stal
úlomkem zapomenuté lebky

Zbytkem čelisti
se šesti zuby

Co bude
z vás
v příštím tisíciletí?

Co zbude
z vás
za osm set tisíc let?

Jen láska
kterou zde zanecháte

Jen láska

Pokud
ji darujete

Jsme tím
co darujeme

VŠECHNO
co není láska
je mrtvé

5

Co nepojmenovává láska
je zbytečné

I já byl dílo lásky

Člověka a člověka

Muže a ženy

A oni byli láskou
kterou vydechli do vesmíru
jejich předci

Dokud jsem žil
neměl jsem slova
Někomu dává hlas
až poesie

Někomu dává hlas
až smrt

Ještě ještě ještě
můžete promluvit

Vážíte si nádherné možnosti:
MOŽNOSTI
která přichází ve slově „ještě“?

Trvá krátce

Tak KRÁTCE

Vážíte si úžasné možnosti:
„POJMENOVÁVAT“?
Někomu povědět
že
není sám?

Políbit mu srdce?

6

Jsem občan věčnosti

Věčnost
je pojmenována
pomíjivostí

I mou
pomíjivostí

Před osmi sty tisíci lety
jsem vyhlížel z vlhké jeskyně na oči slunce

První známý Evropan

V době kdy Evropu
pojmenovával
pouze
šestistíc vítr

V mé jeskyni
bylo po osmi stech tisíciletích
nalezeno
ticho

A úlomky kostí

7

Tvrdili, že jsem byl kanibal

Pro kanibaly
je každý kanibalem

Potomci
pomlouvají předky

Květy nepomlouvají kořeny
Potomci předky ano

Koho nepomlouvali příbuzní?

Osudem předků je:
být pomlouvání

Co odpovědět tomu
kdo pomlouvá?

„Všechno co říkáš
říkáš o sobě

Zvlášť když mluvíš
o jiných

Všímáš si svého pokrmu
ty
KANIBALE?“

8

Vy
sedající ve svých jeskyních

Moderních tichých jeskyních

Vy
dívající se na křídový měsíc
na stejný, na který jsem se díval já
JÁ BEZEJMENNÝ

Oslovím vás

Oslovuji vás

Ústy věčnosti

Hlasitě

Oslovím vás
svou pomíjivostí

„Řekněte mi, koho milujete

A povím vám
kdo jste

Řekněte mi
koho milujete

A já vám řeknu
jaká na vás
čeká
budoucnost

Jaká
budoucnost
čihá

Pamatujte:

O člověku
rozhodne
to co miluje

Někdo

*(450 000 let
před naším letopočtem)
(dívka v záplavových lesích)
(Anglie)*

1

Procházela jsem lesem
Za úsvitu

S dítětem
S dítětem žhnoucím v náručí
Putovala jsem jitřním
záplavovým lesem

Nesla jsem syna
k šamanovi
Dítě rozpálené horečkou

Nechtěli, abych šla do bouřky
Putovat mezi blesky

„Jsi mladá Tolik jiných dětí
ještě můžeš porodit“

Vichřice řvala, řvala
Všemi směry hromy
Když blízcí usnuli
vyběhla jsem do mrazivé vichřice

Brodila se mokřinami

Matka
musí zachránit život

Mé dítě
mé první dítě
se zajíkalo

Padala jsem
Vstávala
padala padala
Vstala
Umdlévala ledovým vyčerpáním
Blesky se zachvívaly na tvářích močálů

Ale je síla
JE SÍLA SIL
jakou dokáže vydechnout jen zoufalství

Je síla jakou dokáže vydechnout
jen láska

Největší síla na světě je
SÍLA MATKY

2

Doklopýtala jsem k šamanovi
Zachránil dítě
Zachránil strunu rodu

Já zakrátko zemřela
Vyčerpáním
S dítětem přivinutým k řadru

Umírala jsem

Ale
usmívala jsem se

Jak šťastný je
kdo se může
usmívat při umírání

3

Matka musí zachránit
dítě
Strunu
na kterou zahraje
budoucnost

Děti jsou struny
na které hraje
budoucnost

Posledním dechem
jsem líbala maličké rty dítěte

Pozorovalo mne Důvěřivě

Zemřela jsem

Šťastná

Jsem někdo

Neznámý
Někdo neznámý

Zmizela jsem? Ne...
Kdo dává lásku
žije
Žije v lásce
kterou dal

Kterou nezapomněl dát

Čas hrál hrál
na strunu rodu
Hrál po tisíciletí
dál dál

Struna se nepřetrhla

Zní po tisíciletích

Nikdo po tisíciletích
neví
že jsem žila

Milovala

Běhávala po louce

Zpívala

Brodila se blesky
Hladinami záplavového lesa
Matka musí zachránit
dítě

5

Nejsem slyšet?

Kdepak
Předci mluví dnes
vašimi hlasy

Kolik tvých předků
mluví dnes
tvými ústy

Kolik lásky žije
v tvé lásce

Kolik lásky
v ní zpívá

Nezemřela jsem Ne

Stala jsem se
písní

Některé písně neslyšíme
Ale to neznamená, že nejsou

Zapomenutý

(5 500 let
před naším letopočtem)
(rolník z pobřeží Krymu)

1

Nepojmenovaný

Jsem NEPOJMENOVANÝ

Minulost je domovem
nepojmenovaných
ZAPOMENUTÝCH

Minulost
je domovem
zapomenutých lidí
zapomenutých bohů

Největší národ
je
národ zapomenutých

Má společnou barvu
Rasu
Má společný jazyk:
TICHO

Jsme tiší občané
nepaměti

Občas někde vykopou
naše kosti
naše modly

Zapomenutý kámen
našeho zapomenutého domova

Úlomek poesie

Jiskru poesie

Většinou ale jiskry
našich radostí i smutků
žhnou
v ledovém popelu času

Jen občas
zaplápolá
vzpomínka

I zapomínané vzpomínky občas
zraní

Posvítí

I stesk
svítí

I bolest
umí svítit

3

Moje kosti nikdo ještě nevykopal
jsem pochován pod vaší cestou
Kolik snů žije pod vašimi šlépějemi

Nezapsal jsem se
do dějin
jizvou

Malichernou fanfárou slávy

Ničím

Oral jsem
Sázel
Žnul

A zemřel

Kdo mne zná?
Kdo na mne dohlédne?

Kdo dohlédne za padesát let
na váš smutek? Vaši radost?
Stesk?

Kdo na ně dohlédne? Vzpomene za sto
nebo tisíc let?

Kdo dohlédne na
TENTO VÁŠ OKAMŽIK?

Jen
oči poesie

Ale moje pole
pěstovalo zrna budoucnosti

Vaší budoucnosti

Živilo těla nenarozených

4

Ticho předků
oslovuje ticho potomků

Sedal jsem mlčky
na temnomořském pobřeží

Díval se na křídový měsíc

Díval se na plaše rozechvělý
odraz úplňku
Na polibek úplňku
třpytící se
na bloudících vlnách

Pil jsem víno
Víno vteřin
které mi osud nabídl

Podal

Pil jsem víno
významně bezvýznamného života

Miloval jsem děti
Trápil se s nimi
Ony se mnou
Miloval jsem ženu
Trápil se s ní

Ona se mnou

Naslouchal jsem léta malicherným starostem
Působil jsem léta
malicherné starosti

Zemřel

5

To že někdo zemřel
neznamená
že je mrtvý

Jen žije jinak

NENÁPADNĚ

Je veršem
ze zapomenuté básně

Je smytým veršem
z nekonečné sbírky

To že je báseň zapomenutá
neznašená, že není

Zapomenuté básně žijí
v nenarozených

6

Dnešek podpírají pilíře
nenápadného

Svítlí nenápadné majáky

Minulost
je sbírka mlčení

Mlčení
které rozhoupává zvony
DNEŠNÍ ZVONY

7

Moje krev pulsuje
nenápadně
nenápadně
ve vašich tepnách

Připutovala
NENÁPADNĚ

Anonymní poutnice plachá poutnice nepaměť

Příplula
podivuhodným obloukem
z plání dávné Kolchidy
Přitekla do vašich žil

Všichni zapomenutí žijí
ve vás
Jejich krev
protéká vašimi srdci

Lidé odcházejí Nenápadně
Krev jejich vzpomínek
se přelévá do krve přicházejících

Jsem ZMIZELÝ ZAPOMENUTÝ

Ale beze mne
by vaše žíly
nežily

8

Co víš o své krvi?

Kam připluje
Kam odpluje

Za tisíc let...?

Narození
si nesou v krvi minulost
Všechny své předky

Narození si nesou v krvi
budoucnost

Budoucnost nenarozených

Őtzi

(kolem roku 3 300 př. n. l.)
(muž žijící u svahu hory Similaun)

1

Jsem Őtzi

Jsem Őtzi
protože Őtzi
jste mne nazvali

O tom
jaké budou mít jméno
si lidé nerozhodují

Člověk se narodí
a hned
někdo rozhoduje za něj

Hned ho někdo pojmenuje

Jiní rozhodují, kdo jsme a co jsme
Jací být máme
Jací být NESMÍME

Já dostal jméno
tisíce let po svém narození
Nebráním se
NEMOHU